

SZERKESZTŐI IRODA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ „ELLENNÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENNÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy ccentimetryn tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkok:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

A nemzet szégyene.

Osztárak miniszterek, osztárak politikusok nem szalasztanak el egyetlen alkalmat se, a mely arra való, hogy a magyar nemzetet meglehessen gyalázzák; amely jó arra, hogy a nemzet jogait csorbítani, erejét kisebbitani és tekintélyét aláadni lehessen.

A legújabb szégyen, a legújabb csapás mely a nemzetet érte, a magyar tiszti akadémia bukása, melyet a magyar miniszterek segítettek elő a közös miniszteri tanácsban, s amelyet a magyar delegáció többsége szavazott meg báró Bauer közös hadügyminiszternek.

Régen érzi már a magyar nemzet, azt a kínos viszonyt, mely közte és a hadsereg között fenn áll. A hadsereg költött 146 milliónak 37 perzentjét viseli a magyar nemzet és fiainak 42 százalékat állítja a hadsereg szolgálataiba, hanem azért ebben a hadseregben a nemzetnek nem ismerik sem szellemét, sem nyelvét.

Nem értik vágyait, törekvéseit, — kinevetik lelkesedését és gunt üznek legszentebb érzelmeivel.

A közös hadügyminiszter ur pedig, midőn a magyar delegáció néhány hazafias tagja, a magyar katonai akadémia felállítását sürgette: vérlázító cynismussal jelentette ki, hogy soha sem fog beleegyezni egy olyan intézmény létesítésébe.

Lehet valaki akármilyen mámeluk és tiz rét görbülhet loyális érzelmeiben és táplálhatja lelkeben a magyar miniszterelnök kibuvó argumentumát, mely szerint pénzügyileg nem bírjuk meg az akadémiát, — de lehetetlen át nem látnia, hogy itt ismét csufos játékot üznek a nemzet törvényes jogával; lehetetlen át nem látni, hogy itt az osztárak irigység, féltékenység és gyűlölet játszik közre, a mely mindentől szeretné megfosztani ezt a nemzetet, a mi magyar.

Az osztárak kormány férfiak és politikusok csak azt a bagyományt ápolják és juttatják érvényre ebben a gógós, erőszakos és igazságtalan miniszteri kijelentésben is, a melynek feladata mindenben ártani, szárnyát szegni Magyarországnak és lassankint elmozdítani azokat az állapotokat, a melyek az ezer éves Magyarországot teljesen Ausztria igájába súlyeszlik.

Ha csak egy kis önértet, egy kis hazafiság volna a magyar delegáció többségében, — azonnal megvonta volna bizalmát attól az üresen pöffeszkedő katonától, a melyik a monarchia másik államát csak egy nyomorult provincziának tekint, melynek nincs joga semmit követelni.

Csakhogt ettől nem kell félni. A magyar parlamentből kerül ki a magyar delegáció többsége és ennek a Tiszák a Szapáryk voltak vezérei, a kiktől nem a nemzeti becsület megóvását, hanem a nemzeti jogok elkövetését tanulták. A szolgalelkűség iskolájából nem a hősök, hanem az árulók szoktak kikerülni.

Br. Bauer ur és társai tisztában vannak azzal, hogy mit jelent Magyarországon egy magyar tiszti akadémia felállítása. Jelenti a katonai szellem reformálását, jelenti a hadsereg fejlődését nemzeti irányban; jelent tehetőséget, miveltiséget, szakképzettséget és a durva katonai modor helyett humanusabb bánásmódot.

Ámde Bauer ur vaskalapossága nem hajlandó szakítani a régi osztárak szellemmel, mert ez nemcsak tudatlan, darabos, de német is egészen és az ő vezetése alatt áll egészen.

Ettől a szellemtől nem hajlandó eltérni Bauer br. És különösen nem hajlandó a magyar nemzet érdekében katonai reformokat létesíteni.

Az ilyen paczkázás egészséges szellemű, alkotmányos országban könnyen megboszulhatná magát, de nálunk nem. Velünk lehet paczkázni. A

többség rég megszokta, hogy jámbor birkaként vezetgessék. A közös belügyminiszter ur pedig vezetgeti is és nem fél, hogy egy is megbokrosodjék. Nem kell félni. Bauer ur és társai nem engednek semmit a nemzetnek, a mig tudják azt, hogy egy feltétlenül, vakon engedelmeskedő többséggel van dolguk. Addig hát viseld a szégyent és jogtalanságot — magyar nemzet.

Vagy ébredj öntudatra és ne bábot, ne szavazó gépeket küldj a magyar parlamentbe, hanem szabad, független nemzeti érzelmű hazafiakat, a kik nyakát tudják és akarják szegni végre-valahára azoknak a nemzetellenes törekvéseknek, a melyeket — minisztereiink beleegyezésével — Bécsben készítenek ellenünk.

(8)

Politikai hir.

Oroszország közeledik. Berlinből jelentik táviratban: Diplomáciai körökben jó szemmel nézik Oroszországnak Ausztria-Magyarországhoz való közeledését; a kölcsönös viszonyoknak ez a javulása kiegészíti azt a kedvező fordulatot mely az Oroszország és Németország közötti viszonyban már régebben beállott.

A delegációk.

Bécs, június 3.

A közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságnak két albizottsága ülésezett ma a különösen a hadügyi albizottság ülése rendkívül érdekes volt, mert a hadügyminiszternek a Magyar Katonai Akadémia felállítása tárgyában hozott delegációs határozatra adott választát is tárgyalták. A hadügyminiszter tudvalevőleg előadta az Akadémia felállítását s ezt ma részletesebben is iparkodott megkölni, de a delegáció tagjai nem igen voltak megelégedve a miniszter kijelentéseivel s még a kormánypárti delegátusok is, köztük különösen Hegedűs Sándor, meglehetősen erőlyes hangon fejezték ki elégtelenségüket. Hegedűs egyenesen a határozatok komolysága szempontjából beszélt és kijelentette, hogy okvetlenül megköveteli az Akadémiát illető határozatok oly formulázását, amely elől kitérni többé nem lehessen és amely esztendőre okvetlenül az Akadémia felállítását eredményezi. Hegedűs határozati javaslatát azonban a többség mellőzte s elfogadták az előadó határozati javaslatát, amely megelégszik azzal, hogy majd megteszik a szükséges előkészületeket az Akadémia felállításához.

A tengerészeti albizottság vitájában a legérdekesebb volt, mikor a Pólaban építendő tengerész-templom építéséhez kívánt hozzájárulástól volt szó. Az előadó maga is különösen taláta, hogy egy osztár földön építendő templom költségzeihez Magyarországnak hozzájáruljon, Kubinyi György pedig hangsúlyozta, hogy ilyen kívánsággal még soha se léptek a delegáció elé, de azért az albizottság megszavazta a tételt, mint rendkívüli, egyszer s mindenkorra szóló hozzájárulást.

A hadügyi albizottságról szóló tudósításunk itt következik:

Bécs, június 3.

A magyar delegációnak hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor Széll Kálmán elnöke alatt ülést tartott, melyen a kormány részéről jelen voltak: báró Bauer közös hadügyminiszter. A magyar kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és gróf Tisza Lajos, a király személye körüli miniszter.

Széll Kálmán elnök üdvözlöi a bizottság tagjait és indítványára a bizottság mindenképp a hadügyminiszternek az utolsó delegáció alkalmával hozott határozatokra adott válaszait veszi tárgyalás alá.

Pulszky előadó ismertetése után a határozatoktól való eltérés bejelentését és a bosznai ügyi és banjaluka-do-berlini vasutak tüzeti fölöslegének felhasználására vonatkozó válaszokat tudomásul vették, illetőleg elhatározták, hogy az utóbbit a zárszámadás megvitatása alkalmával fogják tárgyalni.

Az előadó ismerteté után a Katonai Akadémia felállítására vonatkozó választ, fontartva magának esetleg a kérdés elvi megvitatásánál egy határozati javaslat benyújtását.

Hegedűs az érdelemes tárgyalás előtt kérdezi, van-e részletes terv és költségvetés és vajon a hely ki van-e szemelve?

Bolgár azt kérdezte, hogy a hadapród-iskolából hamarabb lehet-e tiszteket nyerni, mint az Akadémiából?

Horánszky pedig az kérdezte, hogy mi volt annak oka, hogy az 1.700.000 forint

tot utóbb vissza kellett vonni és ki volt a minisztertanácsban az, aki a beillesztést ellenzte és kinek ellenében?

Műnnich azt kérdezte, hogy miután tavaly és az idén mintegy 600 alantás tiszttel szaporodik az állomány, jövőre nézve elegendő növekedék várható-e mostan fennálló katonai intézetekből?

Báró Bauer hadügyminiszter: A Magyarországon esetleg felállítandó Akadémiának a nyilvánított óhajokhoz képest a bécsúj helyi Akadémia jellegét kellene viselnie és akkor a szó teljes értelmében közös Akadémia volna, a miként ez is az, és minthogy én egyes egyedül ilyen fogadhatnék el. De a bécsúj helyi Akadémia jelenleg teljesen megfelel a szükségletnek. Sem túltöltöttség nem forog fenn, sem pedig jelentkezők hely hiány miatt vissza nem utasítanak. Egy új Akadémia felállítása ezen felül rendkívül nagy költségeket okozna és pedig az előzetes számítások szerint 5.400.000 forintot igényelne egészben, mint első szükségletet pedig közvetlenül 1.700.000 forintot. Minthogy azonban a hadseregnek fontosabb szükségleteit kell kielégíteni, a közös miniszteri tanácskozás eredménye tekintettel erre és pénzügyi eszközök kimerülésére, a tétel elvetése volt. Az Akadémia felállításának helyéről az előbbi években akadémiakusan beszéltek ugyan, de pénzszükség nélkül nem lehet semmit sem létrehozni és azért már csak várni kell addig, mig valóságos szükséglet forog fenn.

Hegedűs Sándor a határozatok komolysága szempontjából szól a kérdéshez. A hadügyminiszter álláspontja megváltozott; előbb a tiszti lét-szám szaporítását Akadémiák után kontemplálták. Ez a magyar szempontnak kedvezőnek látszott, most a hadügyminiszter inkább a kadetiskolák által akar segíteni és egyszerűen sortisztakat akar nevelni. Itt tehát elvi határozatot kell hozni, akarunk-e magasabb kiképzéstést általában vagy csak kivételesen. Ha igen, sürgősen kell az Akadémiát. A tervek erre már hat év előtt elkészültek. De csak általánosok. Most már a részleteknek is meg kellene lenniük és a helynek is ki kell szemeltetnie. Fontos a tartalékos tisztek aktiválása, de aránylag kevés, aki eddig bejutott. Ő tehát okvetlenül megköveteli az Akadémiát illető határozatok olyan fordulatát, és a mely esztendőre okvetlenül az Akadémia felállítását követi. A pénzügyi szempont ebben nem akadályozhat.

Ugron Gábor kiemeli, hogy a kérdés nem új és ha tiz év óta a delegáció határozatai semmibe se vették, akkor ez csak arra enged következtetni, hogy a delegáció intézménye nevétségessé tétetik. Talvaly konstataltatott, hogy a bécsúj helyi Akadémia nem elegendő és ezért lett a határozat hozva. Megdöbbenő, hogy mily elbánásban részesítették a delegációt a határozata. A magyar kormány, a mint mondvá van, a közös miniszteri tanácsban vett részt, ilyen pedig nem létezik.

Wekerle Sándor miniszterelnök felvilágosítást ad arra nézve, hogy ez csak tévedés, mert csak közös miniszteri értekezlet volt.

Ugron Gábor köszönettel fogadja a felvilágosítást és folytatja fejtegetését, kérdezi, hogy a tétel leszállítása a magyar kormány hozzájárulásával történt-e? A tartalékos tisztek számarányát, kik tetlegesítették, kedvezőnek tartja. A vezérkari tisztek létszámát hasonlóképp szaporítani kell. A harmadik Akadémia felállítását multhatatlanul szükségesnek tartja.

Horánszky Nándor ama mozzanatok felemlítésére szorítkozik, melyek a kérdésben vezetik. Fentartja magának, hogy a plenumban, ha kell, bővebben kifejtse álláspontját. Tiszthány van és a delegáció és tekintetben ujtani óhajt. Az eszközöket azonban nem fogadja el a hadügyi kormány, miből következik, hogy ennek mélyében fekvő okának kell lennie. Ha nem lesz Akadémia felállítva, az ártalmára lesz a közös hadsereg intézményének.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A Magyar Katonai Akadémia ügyében a kívánság eredetileg az volt, hogy mihelyt a bécsúj helyi Akadémia elégtelen arra, hogy a magas tiszti szükségletet fedezze, a felállítandó új Akadémia Magyarországon állítsa fel. A delegáció régebben csapán azt az elvet hangsúlyozta, valamint az előkészületeknek erre vonatkozó szükségét. A végleges határozat, hogy a hadügyminiszter az előkészületeket megtegye, csakis hét hónappal ezelőtt a mult delegációban lett megfogva. Ennek a hadügyminiszter megfelelő iparkodott és a részletes tervezetet elkészítette. A részletes tervezet ezuttal ismertetni célszerűnek nem tartja, mert ez esetleg a telek megszerzése és más szempontokból az Akadémia felállítását drágítaná. A közös miniszteri értekezleten már most fölmerült a kérdés, hogy az e tekintetben szükséges költség az ide költészetébe bevételesek-e vagy sem. De minő költségvetéssel állott szemközt a miniszteri értekezlet? Nagy szükség mutatkozott az alantás tisztek gyorsabb gyarapításának és több oly tétel felvételének a költségvetésbe, melyek elődázhatlan és multhatlan szükségeket képviselnek a hadsereg előkészítésében, és a melyek rögtöni intéz-

kedést követeltek. Minthogy ez intézkedések tetemesebb költséget igényelnek, a miniszteri ténedet a hadsereg szervezetének tökéletesítésére és kiépítésére vonatkozó ez intézkedések iránt megállapodott abban, hogy a költségek négy-kat esztendőre osztassanak fel s az ide költészetébe a legokvetlenebbek vétsenek fel. Ezek közé tartozik egy kadetiskola felállítása, a mely javaslatba hozatik mindenekelőtt azért, mert a helyiségek rendelkezésre állván, aránytalan csekély költséggel eszközölhető. Így az alantás tiszti szükséglet egy része olesón és gyorsan fedezve lesz. Továbbá fedeztetik a tartalékos tisztek elhelyezése által és pedig mondhatni rendkívüli eredménnyel. Ezekkel az intézkedésekkel szemben az Akadémia felállítását egyelőre el kellett halasztani. Két szükséglet előtt állván, korlátozott pénzeszközzel a kormánynak a sürgősebb igényekre kellett sulyt fektetnie. Tévedés politikai indokokat keresni az elodázás mögött. A politikai indokokra nézve a minisztarum teljesen egyetértett a delegációval. A Katonai Akadémia kérdését nem akarja elejteni, de kellő időre halasztani. A közös miniszteri értekezleten majoritással egyáltalán nem lehet szó. Ott megállapodásra törekszenek és jutnak, de a leszavazás esete a kormányra nézve ott fenn nem foroghat. Egyébiránt a kormány mint parlamentáris kormány ismeri köteleességét és felelősnek magát első sorban az országgyűlés irányában tekintti.

E mellett azonban komolyan vette a delegáció határozatát és mivel komolyan vette, őszinteséggel tartozik. Azzal az őszinteséggel, hogy nem akar egy komoly kívánságot a leszavazás veszélyének kitenni, mely az osztárak delegáció részéről bekövetkezhethet. Pénzügyi tekintetektől fogva is és az úgynek természetében rejlő mozzanatok szemeltartásával halasztotta el tehát a Magyar Akadémia felállításának követelményét, de csak addig, mig a megvalósítás komoly feltételei beállanak.

Ugron Gábor nem helyeselteti, hogy a magyar delegációk határozatát a magyar kormány a közös miniszteri értekezleteken cserben hagyja. Fentartja magának, hogy erre vonatkozó nézetét a nyilvános ülésben előterjeszthesse.

Bolgár Ferencz: Az Akadémia felállítása ellen azt a főokot hozták fel, hogy a hadapródiskola által a tisztképzés gyorsabb. Ezzel szemben az a vélemény, hogy ha ingyenes kiképzésről van szó, ezer ifju fog az Akadémiába való felvételre jelentkezni. A tartalékos tisztek tetlegesítése is arra ment, hogy elég aspiráns lesz.

Báró Bauer hadügyminiszter: A kérdés politikai oldalát a miniszterelnök ur megvilágította. Mindezek után, a mik elmondattak, azt tartom, hogy mégis az Akadémia értékét tulbecsülik és a hadapród-iskola által elérhető eredményeket kicsinylik.

Pulszky Ágost ezután a kérdést összegezi és a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Utasítatik a hadügyminiszter, hogy a harmadik Katonai Akadémiának Magyarországon való felállítására iránt a részletes tervek és költségviszámítás tartalmazó előkészületekről jelentést terjeszsen elő az országos bizottság határozataira adandó válaszok kapcsán. Egyuttal az országos bizottság felhívja a közös hadügyminisztert, hogy a Katonai Akadémiába való felvételre pályázókról az ezen Akadémiákba felvételről, valamint a katonai Akadémiák állományáról szóló kimutatásokat a jövő évben is terjeszse az országos bizottság elé.

Ezzel szemben állott Hegedűs következő indítványa:

Utasítatik a közös hadügyminiszter, hogy egy harmadik Katonai Akadémiának Magyarországon felállítására vonatkozó tervet és költségvetést a jövő országos bizottságnak okvetlenül terjeszse elő.

Horánszky megjegyzi, hogy ő ezt is csak úgy fogadná el, hogy ez a Katonai Akadémia magyar legyen!

A kérdés felvetése körül kifejtett némi vita után Széll elnök a kérdést szavazásra bocsátja, mire szótöbbséggel az előadó által előterjesztett határozati javaslatot fogadták el.

*

A hadügyi albizottság folytatólagot tudlősen Ugron Gábor meginterpellálta a hadügyminisztert a szapora katonai brutalitások dolgában s felhozta a soproni és kremsisetteket is. A hadügyminiszter válaszában kijelentette, hogy vizsgálat van folyamatban, a melynek befejezése után szigoruan fogja megbüntetni, a kik büntetést érdemelnek. Ugron Gábornak az ülés után a hadügyminiszter bizalmának megmutatta a vizsgálatról hozzáérkezett táviratokat s külön is biztosította őt, hogy a bűnös tisztek szigorú büntetést kapnak.

A kormánypártról.

Bécsi értesülések szerint, mint a M. H. írja, hovatovább mind szembetűnőbbé kezd válni a szabadelvű pártban uralkodó ziláltság és határozatlanság.

A bécsben időző tagja a magyar kormánynak éppen úgy mint a delegátusok meglehetősen tartozkodók és bizalmatlanok még magok között is.

A közös kormány tagjaival az udvari és diplomáciai körökkel az érintkezés ugyan eléggé udvarias, de teljesen tartozkodó.

A szorosán vett udvari körök s ezekben a főherczegek a klerikális és feudális elemek felé látszanak hajlani, a liberális kormány tagjai, valamint a szabadelvű politikusokkal szemben, ahol tehetik tüntetőleg kicsinylő és ignoráló állást foglalnak el.

A szabadelvű párt komolyabb elemei, úgy látszik, teljesen ástérzik, hogy a politikai láthatáron ma már csak a tífret elemeket képezik. Hogy jelentőségük és sulyuk lehessen, vagy Apponyi, vagy a klerikálisok felé kell kanyarulniuk.

Apponyiról a foradalmár bíret költik, hogy a hozzávaló közledeésnek utját elvágják, de daczára ennek, mégis belátják, hogy a klerikálisokkal való megegyezés morális és politikai megsemmisüléssel volna egyértelmű. Ez a kínos helyzet és vergődés szűli a fuzionális híreket és ösztönzi a politikai faiseuröket a fuziótörekvésekre.

Mi ez idő szerint kizártnak tartjuk a kormány és Apponyi gróf, a szabadelvű párt és a nemzeti párt közötti közeledést, mert a kormány sem fent, sem lent nem tudja magának azt a bizalmat biztosítani, melylyel egyedül létesíthetők a pártok közötti megegyezések.

Kálnoky a külügyi helyzatról.

A közös külügyminiszternek a delegációban elmondott beszédéből adjuk a következőket:

Kijelenti, hogy ő hét hóval ezelőtt a delegációk legutóbbi ülészaka alkalmával részletesen nyilatkozott a külpolitikáról és különösen szövetségünkről. Miután ő felsége kijelentette, hogy azóta a monarchia politikai helyzetében változás nem állott be, tehát ez természetesen a különféle hatalmakhoz való viszonyunkra is vonatkozik, a miniszter is egyetért az előadóval és Apponyi gróffal is abban, hogy végre elérkezett az ideje, hogy ne kelljen minden évben ismételni a hármas szövetség szilárdaságának és állandóságának hangsúlyozását. Ellenkezőleg csodálatos, hogy e hangsúlyozás elmaradását ellenkező értelemben magyarázni lehetséges volt. A miniszter, amár felesleges, nagy határozottsággal megerősíteti, hogy a monarchiának, Németországnak és Olaszországnak közt fennálló viszonyunkra semmiféle irányban változás nem állott be, az ép oly benső és szilárd, a milyen csak valaha lehetett és ilyen fog maradni a jövőben is. Viszonyunk az összes hatalmakhoz, mint ezt ő felsége közölte, igen barátságos.

E kijelentés nem alapul különös eseményeken, csak azt lehet mondani, hogy a biztonság érzete s a béke fenntartására vetett remény erősödött és hogy a tekintetben már egy idő óta bizonyos, igen örövendés haladás vehető észre. A miniszternek további figyelemre kell arra, hogy ő felségének beszéde még egy második részt is tartalmazott, melyben az van, hogy az irányban sincs semmi változás, hogy a kormány ezúttal is köteleességének tartja harczképességünk folytonos fejlesztéséről gondoskodni. Nem egyes hatalmak politikai intenczióiban, hanem az egész katonai helyzetben fekszik bizonyos veszély, mely, — azonban mint ez mármost örvendésen észrevehető, az uralkodók és a kormányok jó viszonya által mindinkább csökkentendő és végre bizonyára teljesen elhárítandó lesz. — Ha utalás történt arra, hogy a legfelsőbb választban nem történt említés a balkán államokról, úgy a miniszter emlékeztet arra, hogy ez csak kivételesen történt akkoriban, midőn a dolgok Bulgáriában fenyegető fordulatot vettek és nálunk is a közvéleményben mindenfelé aggodalom támadt, melyekkel számolni kellett. Most a helyzet ez irányban is tisztult és ezért külön fölemlítés nem szükséges.

Ami Olaszországot illeti, a miniszter teljesen egyetért az előadó által kifejezett véleményével. Mindentűl létezik kisebbség, melynek külön óhajai vannak. A földoloz az, hogy az olasz nemzet messze tulnyomó többsége minden alkalmammal a békepolitika mellett nyilatkozik. Gyurkovits delegátus felvilágosítást kért Szerbiáról. A Szerbiában legutóbb történt események a miniszter nézete szerint oly csendesen feleltek le és az ország által annyira minden fenntartás nélkül fogadtattak, hogy forradalomról tulajdonké-

pen nem is lehet beszélni; egyszerűen csak a király nagyságára kis idővel előbbre tolatott. A miniszter reméli, hogy a dolgok Szerbiában a jövőben is nyugodtan fognak fejlődni és az ifjú király uralkodása szerencsés lesz. Mi különben Szerbiában nem csinálunk politikát. Első sorban csak azt tartjuk szem előtt, hogy a szerb kormány közegének viszonya a mieinkhez előzőleg és barátságos legyen és hogy monarkiaink lakossága és a szomszédos királyság lakossága közt az érintkezés barátságos, szomszédias legyen. Már a volt kormány alatt javult a helyzet e tekintetben és a jelenlegi kormánytól is a legjobb biztosításokat nyertük.

Ha a miniszter az általános helyzet felletti emelkedésekre akarja bocsátkozni, úgy csak keveset és ismert dolgokat mondhatna. Ismétli, hogy a helyzetben a legutóbbi napokban mi sem változott és azért nem is tartja szükségesnek, hogy egyes hatalmakat külön megemlítsen, miután azonban egyik előtte szóló különösen megemlékezett Oroszországról, a miniszter határozottan állíthatni véli, hogy III. Sándor czárral, mint ennek kormányával és monarkiaikkal szemben a legkedvezőbb dispoziciók uralkodnak és csak örvendés, ha viszonyaink Oroszországhoz, mely már azelőtt is jó volt, még inkább javult; ez idővel egyike lesz a legfontosabb motívumoknak arra, hogy az Európában uralkodó katonai feszültség is megszűnjék, a haderő megfeszítése az összes államokban véget érjen és oly normális viszonyok álljanak be, melyeket mi, a kik csak a békepolitikát tartjuk szem előtt, ezúlnak tekintünk. Odáig természetesen kötelességszerű elővigyázattal monarkiai harcokkéssége iránt, de tekintettel pénzügyeinkre is kell eljárniuk és nevezetesen arra törekedni hadügyminis-teriumunk, hogy a neki megszavazott összegekért maradandó létesítsen, a mi minden körülmények közt hasznosnak fog bizonyulni hadseregünk növe.

Halálos veszedelem a szinpadon.

Budapest, június 4.

A pajkos muzsa házában, a Népszínházban, a hova csak mulatni jár a főváros közönsége, ma este kevés híján rémos szerencsétlenség történt volna. A Népszínház szép ifjú művésze Kopácsy Juliska volt életveszélyben olyan körülmények közt, a melyekre nem emlékezik senki a színházi szerencsétlenségek szomoró sorában.

Sok száz ember, fényesen kiválított nézőtér előtt dekorációs szinpadon lovon ül egy szép, fiatal asszony. A ló a sok világo-ságtól, az ember-sokadalomtól, zajtól, tapstól megriadva hátrál a nézőtér felé és ágaskodva, kapálódzva a szin elejére ugrik. A hátsó lába már érinti a sugólyukat és egyetlen hajszálra mulik, hogy bele nem bukik a zenekarba, hogy megöljön egy asszonyt és össze szorjon annyi embert, a mennyit ezzel a vad, ürletes zuhanással maga alá temethet.

A nézőtér mindenki megfagy a vér, férfiak torkán akad a lélegzet, az asszonyok dermedten ülnek a helyükön, a szinpadon színészek, színésznők kétségbeesve kiabálnak, futnak és a zenekarból halálsápadtan menekülnek a zenészek kezükben a hangszerükkel, a melyek húrján még egy vidám operett-melódia akkordja pajkoskodik...

És a megbokrosodott állatnál is egy asszony, a ki katonának öltözködve, még a taps mámorában, maga előtt látja a biztos halált és eszméletét vesztve artikulálatlan, rekedt hangon segítségért kiált.

A mi megmentette, nem volt emkeri segítség: az maga volt a gondviselés.

Még a szokottnál is derültebb volt ma este a hangulat a Népszínház nézőtérén. A

Nebántsvirág című operettet adták Kopácsy Juliskával Flavigny Denise szerepében. Ebben aratta a művésznő első nagy sikerét ezen a szinpadon. A közönség ma is szeretettel, tapssal jutalmazta szép játékáért, meleg énekeért.

A harmadik felvonás végén történt azután a vérfagyasztó jelenet.

A Nebántsvirág sok ártatlan kalandja közt éjszakának idején egy kaszárnyába jut, a hol éppen legénybucsun éri az ezred tisztikarát. A tiszt urak marasztalják a kedves ismerőst, de jó az őrnagy, s ki nem tőr nőt a kaszárnyában. A tiszt a lányt elrejtik a ruhátrába, a hol a fűrge kisasszony katonának öltözködik és népfelkelő képében jelentkezik az őrnagynál. Az őrnagynak gyanus a lányképi népfelkelő, hogy kipróbálja lóra tilteti. A közönség mindig mód felett mulat ezen a komédián.

Ma majdnem tragédia lett belőle. A ló, a melyre Kopácsy Juliskának ülnie kellett, nagyon magas, erős. Csak nagy nehezen tudták Kopácsy Juliskát a nyeregbe segíteni. Jobbról is, balról is négyezer próbálta, a míg végre egy kórista tőrdőrlő fel tudott kapaszkodni. A ló száját egy katonának öltöztetett kocsi ember tartotta rövid kantáron. A mikor Kopácsy Juliska végre nagynehezen rajta volt a lovon: intett a kocsiának, hogy ereszsze el. Maga fogta meg a kantárt, hogy a lovat a szinfalak közé hajtsa. De a ló hirtelen megijedt, ágaskodni kezdett. Kopácsy Juliska nem vesztette el a bátorságát. Keményen lútt a nyeregben és rángatta a ló száját! A megvadult állat akkor megfordult, a hátsó két lábával a nézőtér felé hátrált egészen a sugólyukig.

A borzalom moraja fulott végig az egész nézőtérén. A sugó — a felvonás véget érven — már megadta a jelt a függő nyeresztésére és Kopácsy Juliska kétségbeesetten, halálsápadtan, tehetetlenül ült a lovon. Rémitő jajkiáltásokkal, veldőzrő sikoltással kért segítséget, de akkor már a szinpadon mindenki fejét vesztette és a legtöbbben vakon, önfeladten és öntudatlanul is rohantak ki a szinfalak közé.

A míg Kopácsy Juliska ott ült a megvadult ló hátán, a szinpad szélén, a halál torkában: vele együtt a közönség is borzalmas pillanatokat élt át.

A gondolat járása lassu ahhoz a kifejezhetetlenül rövid pillanathoz képest, amely elegendő lett volna ahhoz, hogy a megbokrosodott ló a szinpad széléről háttal lebukjék a zenekar hangjai közé.

De ekkor a végzetes pillanatban a ló egyszerre a szinpad felé tett néhány lépést. Ekkor Tirnovai több kórista-társával a szinfalak közül kirohant, megragadta a kantárt, a lovat a szinfalak közé vezette és a fele utján megállított függő nyereszkedett.

A megremült közönség ijedelmé öröme változott és óriási taps szolgáltotta Kopácsy Juliskát a lámpák elé. A művésznő nagy akaratával, a közönség megnyugtató okáért hirtelen leküzdötté rémületét és mosolygva jelent meg a közönség előtt, a mely örömmel, kiűző lelkesedéssel tapsolta őt.

Elmélkedés az irodalomról.

Elnöki megnyitó beszéd az erd. irod. társaság jun. 4-iki közgyűlésén.

Gróf Kun Gézaóti.

A phoeniciai kosmogoniája szerint a borongó s mindig izgatott levegő saját alapelveibe szerette szűlte a vágyat s minden továbbira a vágy volt szűlő oka. Így olvassuk ezt a Sanchoniathon-féle töredékekben, melyek a keleti kosmogoniák egyik drága gyöngyét foglalják magukban. Egyike

azon hatalmas vágyaknak, melyek az emberi szellemet nyugodni nem hagyják, az újítások vágya.

A ki felfedez, újat állít elő s még a régészeti kutatások terén is, minduntalan új leletekről van szó. És ha az újítások vágya nem volna, a haladások útja örökre bezáródna s míg a munkás méh eszentul is lankadatlan kitartással ép azon módon fogná a virágok kelyhéből szívott nedvet mézzé átalakítani, mint évezrelektől, addig az emberi szellem alkotásainak terén pangásra kárthatnánk tudomány és művészet. A tespedés ezen állapotában az, a mit az egyik nemzetiség a másiknak nyújthat, az igazságok, kétségek és csalódások bizonyos mértéke volna és félni lehetne attól, hogy a csalódások li-dőrczei a kétségek fertőzőjéből kikélvén min-kább sokasodnának.

Ha a szántóföld kimerült, lassanként a tiszta buza helyét konkoly fogja felverni.

Az emberi szellem nem múzeum, melyben a régi korszakok hagyatékai őriztetnek, hanem műhely, melyben újabbal újabb művek s közte-közte remek művek alkotnak. Ezzel nem azt mondom, hogy minden régi irányzattal szakítanunk kelljen s hogy minden újításunk tárt kaput nyissunk, mert a gondolkodástan követelményeit számba nem vérvő itéletek, állítások, vagy következtetések, a semmit meg nem fogható elme-dőreségek gyarapítják s a művészi igazság ellen vért alkotások a képtelenségek birodalmába tartoznak.

A tárgyi igazság nem mindig ugyanaz a mi a művészi igazság, míg a kentaurok plastikai kifejezése hajdan a művészi igazsággal megegyeztethető volt, addig az ilyen alkotások egy modern szobrászati mű jelképi relíeffei közt alig volnának megengedhetők és ez onnét van, hogy még az ó-kori mythologia a kentaurokról való regéket komolyan vette, addig azok rég lettint idősza-kok óta a népek hiedelmek közt többé helyet nem foglalnak. Vannak tárgyi igazságok, a melyek a kedélyt nem hevitik, nem lelkesítik s csupán csak az elmének világítanak, az ilyenek soha a művészi alkotások igazságai nem lehetnek, míg minden dicsőben s minden népnél bizonyos művészi igazságok a kortársakra s ugyanazon egy nemzet tagjaira mély benyomást gyakorolnak s a megdönhetlen igazságok számára mennek.

Az ó-hellén építészeti látszólagos egyenes vonalai bizonyos hajlást tételeznek fel és itt nyilván látjuk, hogy az egyenes vonal művészi igazsága a hajlás bizonyos fokozatában rejlik. A művészet terén nem annyira a dolgok lényege, mint inkább a hallgatóra és szemlélőre gyakorolt hatások jönnek tekintetbe; ha a hatás gyenge vagy talán hiányzik, ezért a lényeg vagy léte-alap kárpótlást nem nyújthat. Innen van, hogy hogy a mérő realizmus a művészet igényeinek meg nem felelhet, mert nem a természet szolgái utánzatát keresstik a művészetben, hanem a létezők eszményesítését. A művészi benyomás ünnepileg az hasonlít s valamint a hétköznapi életet az ünnepe szent-sége hajtja át s a rendszeren nagyobb díszel ruházza fel, úgy a művészi benyomás is fel-lelmelel a tárgyi valóságon. Azonban a meny-nyire gátílag hat a művészi alkotás ellen-

dülésére azon dőre törekedés a mindennapi élet útjait jelölő kikészítendő helyét az előre törő szellemnek, mintha annak kész út kel-lene a karkák korlátai között s hogy irányt ne tévesszen, gyakorol utmutató s a veszélyes helyeken figyelmeztetés, annyira káros lehet, mint alább látni fogjuk, a természet-től való teljes eltérés.

A teremő szellem maga alkotja útjait magának, a melyek összetalálkozhatnak a rendes fogalom útjaival, de azokkal soha azono-sok nem lehetnek s az örvény veszélyére való figyelmeztetés dacára a mélységbe alászáll, hogy perczek múlva ismét a magasságban szárnyaljon. A költői igazságok egyikét-másikát a későbbi tudomány önkényes magya-rázat által a tárgyi igazságok sorába kívánta emelni s e törekedés néha sikerült is, más-kor a kétfőld csak azon különbség fordult elő, hogy míg előbbi érezhető, valódi hatást gyakorolt a hallgatóra, addig utóbbi hatá-sát veszítve, eszentul is csaldódnak maradt Homér az Odyssea 10-dik éneke 190-dik versében a sötétséget Zónos-nak nevezi, a magyarázók egy része ezen elnevezés alatt a nyugati égtájt, mások az északot értet-ték és a sötét északról való hiedelem a hellén iroknál szorosan összefügg a zó-sos szóval s erről Strabo földrajza el-ső könyvében egész értekezést írt s e költői kifejezés a hellén geographiai munká-ból átmért az arab, jelesen az afrikai és his-pániai arab földrajzirokról műveibe, a melyek-ben a kölcsön vett szó gu-f-nak íratik. A művészi alkotás azonban ép oly keveset lépett ellentétbe a természettel, mint annak nem alkothatja mérő utánzatát s az ilyentől an-nál inkább kell óvakodunk, minél közelebb van a kísértés. Bizonyos ker külön irányzatai azonos átalányos irányzatoknak hódolnak. A modern festészet terén ez idő szerint egyfe-lől az álomlás és az agyém nyújtják a művészi alkotás alapátgyait, másfelől az ugy-nevezett szinhan egyen, melyet a németek „Farbensymphonie“-nak neveznek, mert hiszen minden hangnak bizonyos szin felel meg s ilyeténképpen úgy véli, a symphoniaszinek által is kifejezhető lesz.

De lehet-e egy-két önkényesen választott szin-összeállítását összhangnak nevezni a harmonia pusztá önkényéből eredhet-e szá-bad-e a tárgyaknak más szin tulajdonítani, mint az, melyet a természet ad? Mindezen kérdésekre tagadó a válasz. A természet-szin-pompáját a művészileg alkotó lángész nem egészen úgy fogja látni, mint az emberek legtöbbje s ha az általa látott szinképet vász-nára teszi által, ép ez a morésznek látszó szin-zet a valódi, a melyet sokan erőltetettnek és természetlennek fognak tartani, olyanok, a kiknek szeméi a természet titkaiba be nem avatrák, — Hayden, midőn magát az árbo-c-hoz köttetvén, a rengő hullámok közepette a tomboló szélvész hallgatója lett, más hal-lott, mint utatársai s a hóviharról szerzett symphonijája oly benyomásokról tanuskodik, melyeket a vihar alatt a hajón sem a bátrak bátrai sem a félénkek nem éreztek, mert nem a rettenetelenség s nem is a félelem adja azon benyomásokat, hanem a lánglelki sennszerző teremő művésben a hangok sztr-zavara összhangba olvad.

Ugyanazon irányzatok, melyekkel a mo-dern képzőművészet terén találkozunk, a mo-

dern irodalmak, jelesen a költészet birodal-mában is hódítólag lépnek fel. A realistikus költészetről, mint nagy hatalomról történik említés, egy a francia irodalomban a ro-mantika legszebb virágzását váltotta fel s ez azon irányzat, melyet Sainte Beuve „jpar irodalomnak“ (Litterature industrielle) neve-zett. A szinek symphonijájának a költészet-ben szorosan megfelel azon modern francia irányzat, mely a költői mű legfőbb érdemét a dallamban keresi s a szavak közt is azok-nak ad előnyt, a melyek vocalismusa dalla-mosság által tünik ki és ez az iskola, úgy látszik terjedőben van s a többi közt Olasz-országban is már jelentékeny hódításokat tett.

Egy másik irányzat az irodalomban ha-sonlón azon festői törekvésekhez, mely az ábrándot, tündérlátrányt, az álomot és az álomszerűt tartja a legköltségesebb alaptárgy-nak, szintén a látomásokról birodalmából me-riti legmegkapóbb jelenetét. Hősei előtűnnek és eltűnnek, inkább látomásokról, mint valódi emberek. Az ilyen költői művekben termé-szetesen a hatás úgy szólván minden. Végül a költői mű még egy eltévedéséről kell szó-lanunk s ez a szónoki hatás után való kap-kodás, mely különösen a sallangok, vagy ré-giesen szólva a cifrázott beszédek gyakori használatában áll.

Már Horáitz intve óvta a fiatal költő-ket a fennen szószóló, a magniloquentia-tól, mint a hogy ezt a kifejezést Ciceronál gyak-ran találjuk. A mit a külföld irodalmaiból áttűltünk, vagy utánzandónak tartunk, le-gyen költői berkeink s kerteink valóságos díszé és a műfajok bármelyikéhez is tartoz-zék, költői igazság nélkül ne szdkölkdjék.

Hazai irodalmunk így és nem máské-pen gazdagodhatik általa.

Örömmel s a megelégedés érzetével szívtünkben tekintünk egyetli életünk mult esztendejére. A havi gyűléseinken mindig nagy számmal megjelent közönség előtt tar-tott felolvasások tárgyainak fogva érdeke-sek, gondosan kidolgozottak és vonzóak, mint ezt azon körülményből is következtetünk lehet, hogy a tisztelt közönség érdeklődése nem hogy csökkent volna, sőt még fokozód-tott irántuk. Eszentul is teljes igyekezettel azon leszünk, hogy irodalmi színvonalunk a művészi alkotás verőfényes magaslatain hu-zódjék s látkörünk egy emelkedő uton mind-inkább táguljon. A magyar színészet évszázados megalapítását irodalmi társulatunk méltán ünneplte meg. Az erdélyi részek hazafias törvényhatóságaihoz, városaihoz, pénztázeihez intézett kérestünkre társula-tunk alapgyűléseinek gyarapítására már ed-digélis több alapítvány tétetett s bizat a reményesség, hogy ezek számát a jövő egyetli évben nyilvánul áldozatkész-ség szaporitani fogja. — Kolozsvár jelen-tékeny alapítványa méltó a régi Erdély egykori fővárosa nemzetisé és kulturális ha-gyományaihoz. Különös halála kötelezte irod-társaságunkat lánglelki szennszorúnk s költőnk Zichy Géza gróf, ki javára egyikét azon hangversenyeknek rendezte, melyek a jelen-voltak emlékeztetésben maradnak a melyek azok életök boldog órái s örvendetes esemé-nyei közé számítanak. Fogadják a nemes gróf haláluk kifejezését!

Az igen tisztelt közönség pedig fogadják társulatunk nevében kifejezett szíves köszö-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZAJA.

1898. június 5.

„A rettenetes Czár“.

Regény a rettenetes Iván korszakából.

KÉT KÖTETBEN.

Írta: Gróf A. K. Tolstói.

Fordította Clare Filmore után: AMICA.

MÁSODIK KÖTET.

VII.

A sziványok lázadása.

(Folytatás.)

(50)

De Seryebryany felismerte és közeledni próbált hozzá, de egy magas rabló vis-szatartotta.

— Az ágyad meg van vetve — mon-dá a gazember — miért nem fekszel le reája? — Oldozzátok fel a karjaimat — mondá Maxim, — még kereset sem vehetek ma-gamra!

Chlopko a késének egy kanyarításával felvágta az ifjú kötélkeit.

— Most már annyi keresztet vehetek magadra, a mennyit tetszik, — mondá, — de ne tölts sok időt vele!

Mialatt Maxim buzgón imádkozott, a haramiák lehúrták róla a ruhát és a kereszt-fákhoz kezdtek kötözni.

E pillanatban Seryebryany előre lépett.

— Gyermekem, — mondá parancsoló hangon — hallgassatok reám!

A lárna és a kiabálás daczára, mely hangja a legtávolabb álló rablókhoz is eljutott.

— Hallgassatok ide! — folytatá. Mind-nyáján megegyeztek abban, hogy engemet

kívántok vezéreteknek? Lehet, hogy vannak közöttetek olyanok, a kik nem kívánnak alattam szolgálni!

— Mindnyáján megegyeztünk benne. — Te vagy a mi atamánk! Te vagy a mi vezérünk! — kiáltották a haramiák.

— Ugy hát adjátok át nekem az ata-mán pálcáját! — mondá Seryebryany.

Átadták neki a Persten baltájának a jelvényét. Nikita a magas terméttől rablókhoz ment.

— Oldod fel ezt az Opritchnikit! — mondá.

A másik bámulva nézett rá.

— Megörlöttél? mondá. Vagy az ő ré-szükön állasz?

— És te mersz habozni az engedelmes-kedéssel, midőn én parancsolok! kiáltá a herceg és atamán botnak egy ütésevel föld-re terítette azt az embert.

Seryebryany az ez a tette nagy hatás-sal volt a rablókra. A herceg nem adott nekik időt, hogy lélekjelenlétüket vissza-nyerjék.

— Oldod fel! — mondá Chlopkonak. a botot annak feje felé emelve.

Chlopko rögtön hozzá kezdett a Maxim feloldozásához.

— Gyermekem, hallgassatok ide — folytatá Nikita Romanoovitch. Ez a fiatal ember nem tartozik azokhoz, a kik titeket bántottak. — Én ismerem őt, ő éppen olyan nagy ellensége az Opritchniknek, mint ti magatok! Az Isten irtalmazzon nektek ha egy újítottokkal bántjátok; de most nincs ideje a hiában való fecsegésnek; vegyétek fel a fegyvereiteket, álljatok sorba és én vezetni foglak titeket!

A Seryebryany határozottsága és lé-lek jelenléte nagy hatással volt a rablókra; látták, hogy olyan ember volt, a kivel nem

lehetett tréfolni. Egyik sem gondolt ismét arra, hogy az egymással való ívrásra felszól-lítsa, vagy hogy a vállát megveregeassa.

— Brávó herczeg — sugta Persten, nagy tisztelet kifejezésével nézve a herczeg-re. De ne adj nekik időt a gondolkodásuk megváltoztatására, vessez őket az ország-uton a czár falujához és a következtetést bízd a gondviselésre!

A Seryebryany helyzete valóban ne-héz volt. A haramiák vezérségének az elfo-gadásával megemeltette a Maxim életét és időt nyert; de ha erre az őrlt vállalatra való indulást megtagadja, ismét elveszett minden. Nem tehetett egyebet mint, hogy folytassa, a hogy elkezdte és bízzék az esélyben. A haramiák készen voltak az indúlásra, de úgy látszott, hogy egy bizonyos Fedka Podoobni nevű ember hiányzott; ko-rán reggel ment el és még nem jött vissza.

— Itt van Fedka! — kiáltotta vala-melyik. Nézzetek amoda!

Podoobni a tűzhöz ment; magas so-vány ember volt, kanossal szemmel és szá-mos sebhelyekkel az arcán. — Olyan em-bernek látszott, a ki a fáradtságtól teljesen ki van merülve.

— Nő? — kérdé az egyik rabló.

— Ismét összeajított velük? — tevő hozzá a másik.

— Igen, összeajítottam velük, de ez al-kalommal nem a saját népünkkel! — mondá Podoobni, a tűz mellett a földre ülve. Né-zetek ide testvéreim, sok bűn nyomja a lel-kemet, de a mai napon sok bűnömöt jóvá tettem!

— Hogy?

— Vessétek elő a foglyot! — mondá Podoobni a csapatjához fordulva.

Azok egy kezén lábán megkötözött fia-tal embert hoztak elő. Rövid kaftánba volt

öltözve és magas felhajtott karimájú főveget viselt.

Lapos orra, hátrahúzódó homloka és mandula alakú szeméi világosan bizonyították, hogy nem orosz.

— Egy tatár! — kiáltották a haramiák.

— Igen, egy tatár! — ismételte Po-doobni — és nem valami gyenge fickó. — Ha Mitka nincs velünk, soha sem tudtuk volna megfogni!

— Hogy történt? — beszéld el! kiál-tották a rablók.

— Hát úgy, testvérek, hogy ma reg-gel a Riazani után indultunk el, egy keres-kedőt fogtunk el, és kezdtük átutalni, de azt mondta nekünk hogy idő vesztegetés volna azt teunni, mert! — mondá — én Riazanból jövők és az egész vidék tele van tatárokkal, akik mindenemet elvették, a mi-vel bírok és nem tudom, hogy miképpen menjek Moszkvába!

— Eh! a gazemberek! — kiáltották a rablók.

— És mit csináltál a kereskedővel? — kérdezte valaki a hallgató csoportból.

— Egy kis pénzt adtunk neki, hogy az útját folytathassa és szabad lábra helyez-tük — válaszolá Podoobni. Azután egy pa-raszttal találkoztunk, aki azt mondta, hogy tegnapi tatárokról rontottak a falujokra és por-rá égették. Nem sokára a táborukhoz értünk, legalább is ezer ló volt ottan.

Egy másik paraszt jött hozzánk, a fe-lelőségével és a gyermekeivel, sirtak és jajve-zékeltek, azt mondá — A „Tatárokról felgyuj-tották a falunkat, elpusztították a templom-unkat, és megszenteltelenítették a szent ké-peket!“

— Az átkozottak! — kiáltották a ha-ramiák borzalommal.

— És egy ló farkához kötve elhur-czolták a papot!

— A papot! Hogy történt, hogy az éj-villáma nem szította őket agyon?

— Isen tudja!

— De hogy van az, hogy ezen örögzöl-ellen nem küldenek embereket?

— Hiszen, a katonák mind távol van-nak; csak vén emberek és asszonyok marad-nak itthon, és a gazemberek nagyon jól tud-ják, hogy nincs senki, a ki ellentünk álljon

— Kih! Ha én a szemükbe nézhetnék

— Igen, ha ellentük mehetnénk!

— De hogy fogtátok meg ezt a po-gányt?

— Elmondom neked. Hirtelen felén-jövő lovak vágatásait hallottuk. Azt mon-dtam a társaimnak: „Húzdunk vissza az el-dőbe, és meg fogjuk látni, hogy kik jönne az uton.“ Jó, mi elrejtőztünk, és csakhamar harmincz ilyen öltözött embert, a milyen e-láttunk az országuton nyargalni. „Testvéreim — mondám ezek azok az átkozottak! Ká-hogy ilyen kevesen vagynak!“ Az egyik hi-telen lejtett egy zacsokot a nyeregkapjára és megállott. Leszállott a lováról, hogy zacsokot felvegye, és a társai anélkül továb-lovagoltak.

„Gyertek fiúk — mondám — legaláb-ezt az egyet próbáljuk megfogni! És reá-vettük magunkat a tatárra. De mi haszn-volt annak?

Csak a vállát kellett, hogy megráz-sa és mindnyáján legurultunk róla! De a Mit-ka azt mondta: „Testvérek, engedjétek, hogy é-próbálkozzam meg vele és ne álljatok utamba!“ Tehát mindnyáján fölé állottuk és Mitkának sikerült őt leteperni és mi be-törtük a száját, megkötöztük és elhurc-zoltuk.

(Folyt. köv.)

betemet azon folytonos érdeklődésért, melyet társulatunk iránt lenni meg nem szokott. Ez az érdeklődés adja a biztosítást igyekeztünk egyik legszebb, legbecsebb jutalmát.

Szívesen üdvözlöm az itt megjelentek mindegyikét s ezzel az „Erd. Irodalmi Társaság” f. évi közgyűlését megnyitottnak nyilvánítom.

Junius elsejével

új előfizetést nyitottunk az „Ellenzék”-re.

Egyszersmind kérjük mindazokat, kik előfizetési díjakkal hátralékban vannak, szíveskedjenek azokat mihamarabb megküldeni.

A fűrdő-évszak beálltával értesítjük t. előfizetőinket, hogy kiadóhivatalunk a lapot, akárhányszor változtatják is lakhelyüket, bárhol pontosan elküldi, ha a lakásváltoztatás vele idejében közöltetik. Az értesítésben kérjük mindig a legutóbbi rendeltetés helyét is megnevezni. Legcélszerűbb a legutóbbi használatban volt címzésalagot az értesítéshez mellékelni. Fűrdő-vendégeknek különös figyelmébe ajánljuk még, hogy a fűrdőévszak alatt egy hónapnál rövidebb időre is fogadunk megrendeléseket, s kisebb összegű előfizetési díjak levélbélyegeken is beküldhetők.

Előfizetési feltételeink:

Félévre . . .	8 frt.
Negyedévre . .	4 frt.
Egy hóra . . .	1 ft 50 kr.

Előfizetni lehet bármely naptól kezdve.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, június 5.

— **Kétszáz forintos alapítvány az Emkéknek.** Az Emke tekintetes főtitkár hivatalához Kolozsvárt. Nagyszerűt! Olvasva a tegnapi lapokban az egyesület déli lelkes közgyűlését, s a főtitkár jelentését, mely hűen számolt adott az egyesület buzgó, hazafias működéséről, a kellemes érzés s az egyesület iránti hő rokonszenv juttatta emlékezetembe, hogy én is tartozom referálni arról, hogy minő eredménye lett azon indítványomnak, melyet még tavaly tettem itt, a mi takarékpénztárunk közgyűlésén, hogy az intézet lépjen be az Emke alapító tagjai sorába? Van szerencsém tehát jelenteni, hogy az ez évi február hó-ban tartott közgyűlés határozatilag kimondta, mikép járulni óhajta — indítványom értelmében — a szent hazafiaság oltárára, az egyesület gazdasági nemzeti céljainak előmozdításához, 1894-ben, az intézet 10 évi fennállása emlékére 200 frttal az Emke alapító tagjainak sorába fog lépni. Indítványomnak előbb eleget nem tehettek, mert voltak néhány helyi intézmények sürgősen segízendők. Ezt a nagyszerűt egyesületnek a tekintetes főtitkár hivatal útján tudomására bízva, maradtam: mely hazafiai tisztelettel Sárboárdon, 1893. május hó 30-án Graun Dávid.

— **Az erdélyi irodalmi társaság** tegnapi, jun. 4-ikén délelőtt 11 órakor tartotta meg évi zárgyűlését a kereskedelmi akadémiában. A társaság ülésén az alommal is igen szép női közönség jelent meg. Az ülést gr. Kuun Géza elnök nyitotta meg és lendületes beszédében fejtegette az emberi eszlem időnkénti megújulását. Ezután bejelentette elnök, hogy a társaság rendes tagjairól választottak: dr. Márki Sándor és Gyulai Farkas. Az elnöki enunciació után Ferenczy Zoltán dr. a társaság buzgó titkára olvasta fel évi jelentését, melyben részletesen számolt be a társaság működéséről. Dr. Szádeczky Lajos rendes tag Salamon Ferenc emlékeztetése cím alatt olvasott fel hosszabb értekezést, majd dr. Apáthy István mutatott be egy csinos és hangulatos költeményt. Ezután Kozma Ferenc tartott felolvasást, melynek végén Ferenczy Zoltán Jakab Ödöntől olvasott fel költeményeket és végül Hegyesi Vilmos olvasta fel jó humorral írt elbeszélését. A közgyűlés után mint rendesen tegnapi barátságos ebédre gyűltek össze a Hungária kúlon termében. Igen érdekes irodalmi kérdések beszélgettek meg, vidám s kitűnő hangulat mellett 4 óráig volt együtt a társaság. A harmadik fogásnál dr. Felméry Lajos alelnök állott föl s méltatlan nagy érdemeit gróf Kun Géza elnökért ivott. Elnök alelnök társaiért és a tisztikarért tritett poharat, Kozma Ferenc a megválasztott két tagért, elnök az alapítókat s azoknak itt képviselőjéért Székula Ákosért, dr. Finálva nagytevékenységű titkárárt dr. Ferenczy Zoltánért, Molodován Gergely a közgyűlés négy felolvasójáért, Székula A. Hory Béláért, Hory Béla pedig humorral Kolozsvár élő és kitűnő porbe költő lexikonáért dr. Finálva ivott.

Tervbe lett véve, hogy jövőre havonként a gyűlések napján este a társulat tagjai és alapító barátai vacsorára fognak összegyűlni.

— **Parti lakók óhajta.** A Szamos vízéről-évre a tavasz egy időszakában megnő, felemelkedik medrében és tetemes károkat csinál Kolozsváron különösen a Király-utca Szamos felőli oldalán, a part vonalán lakó birtokosoknak. A víz hol egyik, hol a másik birtokosnak földjéből sodor el egy-egy darab részt, érzékeny kárt okozva különösen ama telkeken, a melyeken az épület a Szamos parthoz közel van kiépítve. A lakosság megfelelő partvédművet nem építhet s hiába épít, mert ha egyik kiépíti, a másik nem, a víz lerombolja. Arra pedig, hogy a lakosság egyetértéssel vonjon egy megfelelő partvédművet, a szükséges anyagi erő hiánya miatt gondolni sem tudnak. A parti birtokosság azt óhajtaná, hogy a város építse ki az egész Király-utca vonalán megfelelő anyagból és megfelelő módon a partvédművet. A város erre a célra 4 százalékos törlesztési kölcsönt kapna s a birtokosság a reá eső hányadért, ha a városnak 1—2 százalékkal többet fizetne is a törlesztés fejében, még is tetemes nyeresége volna telkének és épületének az elpusztulás ellen való teljes biztosításá által.

— **„A kolozsvári dalkör”** nagyban készült 11-iki mulatságára, melyet a „Hója”-ban fog megtartani — bizonyára nagyszámú közönség jelenlétében. E mulatság kitűnő sikernek ígérkezik, feltéve, hogy az égi hatalmak is jó időt adnak e napra annyi eső után. Nabát jövel végre, valahára te szép napsugaras, felhőtlen idő, hadd mulasson ki magát az az elegáns közönség, mely rendes pártolója a kolozsvári dalkörnek mulatságai alkalmával. A műsor, melyet produkál az alkalommal a dalkör — szép hatásra számíthat. Az egyes darabok, melyeket a dalkör előad a következők. 1. Kuruczdalok. Káldy Gyula gyűjteményéből négyes karra Müller Ottóval. 2. Tavasz hangok. Dr. Szőlősy Attilával. 3. Borda. Hölőcsyktől, négyes karra Orbán Árpádtól, 4. Böles Salamon, tréfas férfi négyes Schiffer Henriktől. 5. Székely népdalok, férfiak.

— **Channing ünnepély.** Az amerikai író, bölcsész és hírneves unitárius pap Channing E. Vilmos halálának félévszázados évfordulója alkalmából „az unitárius papnövendékek önképző köre” a tegnapi d. e. 11 órakor szép és kegyetes ünnepélyt tartott. Az ünnepély nyilvános jelleggel bírt a székely kör nyilvános szerepe is vállalkozott. Csak egy-két papnövendéknek a működéséből tudtuk, hogy papnövendék van itt; most azonban bemutatják, hogy ők — mint testület — szerepet tudnak venni. Channing 1780-ban született Newportban, Rhode Island szigetén; miután Cambridgeben a teológiát, mennyiségtant, bölcsészeti és irodalmat elvégezte, Richmondba nevelő lett. — 1803-ban Bostonban unitárius egyh. lelkesé lett, irodalmi dolgozatai és hitközönlatai által nem sokára világhírhirtű lón. Utazásokat tett Európában, nyugot Indiában s Benningtonban halt meg. Roppant sokat és sokfelé írt s műveinek teljes kiadása Bostonban jelent meg. Hat kötetet a kolozsvári unitárius tanárok fordítottak le és adták ki vallásos, erkölcsi s társadalmi tárgyú dolgozataiból. Minden során az az ember szeretet vonul át, mely a legnagyobbak közé emelte, erkölcsi reformátorrá tette. E férfi ünnepélyen díszes közönség volt jelen, a theol. és főgymn. tanári kara, Ferencz József pü-pkök. Biró Lajos papjelölt elnöki megnyitja után Boros György theol. tanár és egy. védnök értekezett Channingről, mint lelkeséről. Életének képe küzdelmekkel teljes, de szép és főlemelő. Igaz és őszint munkásságának jutalma az lett, hogy ő az amerikai unitáriusok főnökévé lón s nemcsak az újjal, hanem az ő világs is bámulattal csüggett rajta. Szép példa a papságra készülő ifjaknak; a Channing életéből sokat tanulhatnak. Sándor Géza papnövendék egy ódát szavalt el a tőle megszokott hatással. Demeter Dénes papjelölt Channing nevelési eszméiről értekezett szépen. A szereplőket a közönség derekasan megtapsolta, valamint a főisk. dalárdát, mely Iszlai M. énektanár vezetésével a közöket töltötte be. Az ünnepélynek 1 óráig volt vége.

— **Meghívó.** A kolozsvári „Mentő Egyesület”-nek f. évi június hó 11-én d. e. 11 órakor a városi közgyűlési termében tartandó első évi rendes közgyűlése. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés a lefolyt évi működéséről stb. 3. Számvizsgálók jelentése a pénztári vizsgálat eredményéről s ennek alapján pénztárnoki felmentvény megadása. 4. Indítványok. Kolozsvárt, 1893. június hó 3-án. Dr. J. Haller Károly elnök. Dr. S. Pataki Leó titkár.

— **Uj tanári állás.** A kolozsvári belakással összekötött kereskedelmi akadémiánál a 8-ik tanszék az 1893—94 tanév kezdetével, melylyel a könyvvitelt és számtant tanítása van egybekötve pályázat útján betöltetik. Javadalmazás: 1400 frt törzsszítés, 100—100 forint ötöd éves pótlék, 350 frt szálláspénz és szabályszerű nyugdíj. A folyamodások június 26-ig adandók be. A részletes feltételek olvashatók a „Tanár egyetemi közlöny”, „Hivatalos közlöny” és a „Kereskedelmi szakoktatás” júniusi számaiban.

— **Pöstenberg és a kápolnai csata** czimén, Klapka czáfolatát figyelmet keltő, sok előtanulmányt írt dolgozatot

közlő a Kolozsvárt megjelenő 48—49. Törtenelmi Lapok jun. 1-én kiadott száma id. Bulka György 48—49. honvéddal nagy tollából. A lap képekkel illusztrált több ismertest és leírását közöl a budai honvédszobor leplezéséről, visszapillantást vet az erélye múzeum eddigi 12 tanszék estélyére, melyekkel a hazafias érzést fejlesztették és melyeken eszméket cseréltek, dolgokat vittek keresztül a 48—49-es férfiak, a lelkesedni tudó mai fiatalokkal. A rendes rovatok a halálózasi és különféle történelmi adatokat tartalmazták. A lap ára évnegyedre 1 frt. Megrendelhető Kolozsvárt.

— **Meghívó ifjusági gyűlésre.** Van szerencsénk a tud. egyetemi ifjuságot folyó hó 6-án kedden d. u. 3 órára, a jogi kar I. számú tantermében tartandó ifjusági gyűlésre meghívni. Tárgy: A budavári honvéd-emlék-leleplezés ügyében kiküldött bizottság jelentése és beszámolója. Indítványok és interpellációk. Kolozsvárt, 1893. június 5. Finál Gábor, b. elnök. Sándor László egyetemi kör elnök. Schuster Géza jog. s. e. elnök. Friz József orv. s. e. elnök. Tatár Balázs tan. j. s. e. elnök.

— **Posta megbízás.** A posta megbízások tudvalevőleg tizenöt kros bélyeggel adandók fel. Ezenkívül a posta megbízással elküldött okmány beváltásáért minden darab után 5 kr. beváltási, az összeg elküldéséért pedig a rendes utalványozási díjat számítja fel a posta kincstár. Kerül tehát például egy 5 frtos követelés kiegyenlítése a következő összegbe:

Posta megbízási kimutatás . . .	1 kr.
Ajánlati díj	15 „
Beváltási díj	5 „
Utalványozás	55 „
	265 kr.

Ugyanezek az összegek merülnek fel, 1 frt követelés nyugtázásánál is. Ez a közönségre nézve nagy megterhelhetőség. Ezzel szemben célszerű volna, ha a posta kincstár az ajánlati díjat a posta megbízásánál le szállítaná 5 kr-ra, mi által a közönség is, de a posta forgalom is élénkebb lendületet venne és tetemesen fokozná a posta kincstár jövedelmét.

— **Tóth Jenő,** egykori jeles színész jelenleg Kolozsvárt tartózkodik, szélütötten, beteg, családjával együtt a legnagyobb nyomorban. A jószívű emberek figyelmét felhívjuk az önhibázni kívánt a betegséggel és az élet terheivel küzdő férfira. Míg egészséges volt, míg ereje engedte, sok derült percet, sok vidám órát szerzett a közönségnek. A közönség viszonzásképpen szíves adománnyal tegye részére, legalább anyagilag elviselhetővé az életet. Ugyancsak Tóth Jenőnél van egy gyűjtő-ív a színész egyetemi, nyugdíj alap javára gyűjtés végett s ő ilyenmí adományokat is nagy köszönettel fogad el.

— **Uj tanár a kolozsvári egyetemen.** A királyi a kolozsvári tudományegyetemen a politika nyilvános rendes tanárává dr. Kun Ignác pozsonyi jogakadémiai rendes tanárt kinevezte.

— **A kolozsvári vízvezeték** kiépítésének tovább vitelét az érdeklődők érdekeltek óhajtanak most végezteni a mikor a közúti vasutal az utcák úgy is fel vannak szánva és el vannak foglalva. A kiépítési munkálatok, ha a vasut kiépül és közlekedni fog, sok alkalmatlansággal, sok botrányal fognak járni a közönségre nézve.

— **Árvíz van Tordán.** Jelentik lapunknak, hogy az Aranyos ott annyira megáradt a tartós esőzések következtében, hogy medréből kiöntött és érzékeny károkat okoz a partvonalon a birtokosságuknak. Szántókat vetettek egészen elöntötte. Az árvíz a kincstári fausztatást is nagy veszéllyel fenyegeti, a mennyiben több ezer öl fát sodort be Tórpánfalváról s a havas vidékről egészen váratlanul Tordára.

— **Haldokló a szekéren.** A Kézdivásárhelyt megjelenő Székelyföld ir. a következők öngyilkos történetet: Karathnai Jakab Máté család törvényes felesége mellett évek óta viszonyt folytatott Du d u j Rózával ki szintén család volt Kézdi-Vásárhelyt. Miután egymással törvényesen nem lehettek, elhatározták, hogy véget vetnek életüknek. Mérges szereket be, s a mezőre kimenve, be is vették. Délután torjai emberek szekeren Kézdi-Vásárhelyről Torjára menve, a szerencsétlen párt az utcán találta. A nő a férfi ölébe hajta a fejét várta halálát. A férfi megkérte a favarost, hogy vegye fel a leányt szekérére, mert nagyon beteg, s erre mindketten feltették a szekérre. Itt a leányon a halálusa elkezdődött s a férfi még vigasztalta, hogy ne féljen, nem hal meg s ha meghal, majd egyesülnek a más világon. Nem sokára a férfi is jelentkezni kezdett a méreg hatása miatt megmondotta a szekéren ülőknek, hogy ők közele akarattal megérették magukat — a szekérbe hátrahanyattolt s néhány perc alatt ő is, a leány is kiadták lelküket. A férfi utolsó kívánsága az volt, hogy helyezték kedvesével közös sírba s temessék bandaszóval el. Érdekes a szomorú eseten az, hogy az öngyilkos férfiú éreken át a legnagyobb egyetértésben élt törvényes feleségével.

— **Katona-ünnepély.** Az évszázados Katona-emlék-ünnepély rendező bizott-

sága Kecskemétre értesíti mindazon hatóságokat, testületeket, társulatokat és hírlapokat, a kik a f. hó 11-én Kecskeméten tartandó évszázados Katona-emlék-ünnepélyre meghívókat kaptak, hogy küldőiteket folyó hó 8-ig ifj. Bagi László városi főjegyző urnál még mindig bejelenthetik. Dr. Kovács Pál s. k. a „Katona-kör” titkára.

— **Majális.** A „szamosújvári kör” saját pénztára javára a városi népkertben 1893. évi június hó 17-én zártkörű táncvigalmat rendez.

— **Jégvihar Mákóban.** Június hó 1-én — Urnapján — fél 12 órától fél 1 óráig tartó nagy jégvihar pusztított Mákóban. (Kolozsmegye.) A jégvihar délnyugatról: Kis-Kapus környékéről húzóva jött Mákóba. Kis-Kapuson, mint mondják, igen nagy pusztítást tett a már gyönyörű fejlődésben levő ősi és tavaszi gabona vetésekben. A galambtojás nagyságu jégok ujjai magasságig borították be és tarolták le a kis-kapusi határnak jelentékeny részét. Mákóban dió és magyarónyi nagyságu jégok hullottak alá vegyesen egy egész órán keresztül nagy zaj és rombolással tették tönkre itt is a mákói határnak különösen belső részét. A nagymennyiségben hulló jégok igen nagy kárt okoztak, különösen a gyümölcs, veteményes és virágok kertekben, a gabona és kender földek egy részében. A jégvihar lezajlása után kisiettek a lakosok földjeikre és kerjeikbe és sokan szomorúan panaszolták el egymásnak tetemes kárukat. A közleg gyümölcsös és veteményes kertjeiben még most is sürdün fekszenek a jég által levert gyümölcsök a levelek és veteményekkel, vegyesen. A nagymennyiségben lehulló jég az árnyékosabb és völgyesebb helyeken csak is a délutáni késő órákban kezdett elolvadozni. A vízhez közlekvő földekben és épületekben is nem csekély lett a kár. A nagy árvízben vergődő állatok közül, melyeket a legelőről sodort magával a víz, sokat szerencsére sikerült kimentetni, de a vízhez közlekvő udvarokról a késleltetésben levő deszkák, gerendák, épületfák és a tavalyi takarmányok egy része az árvíz által elsodortat tak. Ilyen nagymennyiségben hulló jégzárporra és az e miatt támadt nagy árvízre még az idősebb emberek sem emlékeznek.

— **Jól táplált papok figyelme.** Egy hittérítőtl nem rég levél érkezett Kelet-Afrikából Rómába. A derék páter a többek között ezeket írja:

„A mi erőnk fájdalom nem elegendő, hogy az igazság útjára térítsük a pogányokat. Kettőnk kivételével a vadak minden hittérítő felfaltak. Szíveskedjétek néhány új, lehetőleg jól táplált misszionáriust ide küldeni.” A szegény páter eltávoztatta az ajtót. Ha levelével egyenesen Csáky miniszterhez fordul, ez most, vagyon számra liferáltatta volna a polgári házasság ellenzői köréből a jól táplált misszionáriusokat.

— **Gyászír.** Öv. Mohr Károlyné született Pogátsnik Mária Kolozsvárt meghalt.

— **Tisza Kálmán és Apponyi.** A delegáció külgügyi albizottságának mai ülésén, mint nekünk Bécsből jelentik, mulatságos epizód történt Tisza Kálmán és gróf Apponyi Albert között. Apponyi tudvalevőleg nem dohányzik és a külgügyi albizottság tagjai közül e téren ugyszólván senki sem követi őt. Előre félt Apponyi, hogy a külgpolitika tisztá egét tulajdosan be fogják borítani a delegátusok fűtfellegei s ennél fogva finom diplomáciával előbb Kálnoki külgminisztert kérte fel, hogy emelje fel szavát a hivatalos szivarozás ellen. De Kálnoky ijedten felelt:

— Azt akarja, hogy népszerűtlenné tegyem magamat?

Apponyi ekkor rögtön elküldött kéréséből, de eszébe jutott Tisza Kálmán, külgügyi albizottság elnök, a kiról tudta, hogy nem fél a népszerűtlenségtől, s hozzá intézte a felszólítást. Tisza Kálmán, pedig nem azért volt Apponyinak másfél évtizedig ellenfele, hogy valamit megtagadhatna tőle. Alig, hogy az ülést megnyitotta, fel is kérte az albizottság tagjait, hogy legalább néhány óráig ne dohányozzanak, a mi meg is történt. Szűnet előtt aztán Apponyi így szól Tiszához:

— Mégis csak te vagy a legerőszakosabb elnök, most még a dohányzás is eltiltattad a szivaros embereknek.

Tisza Kálmán hangosan elnevette magát s így szól:

— Hát nem a te kedvéért tettem? Ime újabb bizonyítéka annak, hogy nincs hála a politikában.

— **Gyászír.** Solymossy Emike élete 6-ik évében, Sz.-Udvarhelyt meghalt.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Delegációk.

Bécs, jun. 5.

A delegációk hadtgyi bizottságának tegnapi ülésében a létszám szaporítása került napirendre.

Horánszky Nándor és Bolgár Ferencz ellenérték, hogy az amugy is súlyosan megterhelte hadtgyi költségvetés még evel is szaporíttassék. Mig Bauer közös hadtgyi miniszter azt hangsúlyozta, hogy a hadi létszám felemelése feltétlenül szükséges.

A póttartalékokat illetőleg pedig kijelenti, hogy azokból külön hadtesteket nem alakíttanak.

Az új hadapród iskolánál Ugron Gábor azt óhajta, hogy a **székelyföldön létesítsenek egy ilyen iskolát.**

Bauer kijelenti, hogy ez ügyben 6 márnétai Baross Gáborral is folytatott tárgyalásokat és a lehetőleg rajta lesz, hogy a kérelem megvalósíttassék.

Vége a hadtgyi bizottság a katona orvosok és a tűzéréség szaporításáról folytatott tárgyalást.

Katonai szemle.

Budapest, jun. 5.

Vilmos főherczeg Kassáról Ungvárra utazott az ottani tűzörtség felett szemlét tartani.

Horváth Gyula beszámolója.

Budapest, ján. 5.

Horváth Gyula az ó-budai választó kerületben tegnapi tartotta meg nagy hatású beszédét az ó-budai szinkörben, a hol nagy közönség jelent meg.

Horváth igen érdekesen beszélt az aktualis politikáról és az egyházipolitikai reformokról.

Választói a Horváth tiszteletére este bankettet rendeztek.

A francia lapok Kálnokyról.

Budapest, jun. 5.

A párisi lapok Kálnoki közös külgügyi miniszternek a delegációban tartott nyilatkozatáról nagy elismeréssel emlékeznek meg.

Kiemelik az osztrák-magyar monarkia fontosságát és azt a béke fenntartásában fontos tényezőnek jelentik ki.

Schlauch Lőrincz bíbornok.

Budapest, jun. 5.

Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök bíbornokká történt kinevezetése a külföldön mindenütt nagy feltűnést keltett.

Száz év óta ő az első magyar püspök a kiből bíbornok lett.

Vonat kisiklás.

Szeged, jun. 5.

Kecskemét és Páka között ma a szegedi gyorsvonat kisiklott. A töltésről több kocsilefordult és összeesett. Az utasok nagyobb része súlyosan megsebesült. Négy halálos sérülést szenvedett. A kár nagy. A kisiklás oka, hogy ez eső alámosta a töltést.

A függetlenségi pártkör.

Budapest, június 5.

A budapesti függetlenségi pártkör szervező gyűlésén a szakadó eső miatt olyan kevesen jelentek meg, hogy a szervezkedést el kellett halasztani.

László főherczeg Kalocsán.

Kalocsa, jun. 5.

Daczára az eső időnek, László főherczeg ma megtekintette az ünnepélyesen felbuzgó várost. Több iskolát meglátogatott. Délben fényes ebéd volt Császká érseknél. Ebéd után a lakosság lelkes éjzenzései között elutazott.

Katona iskola a Székelyföldön.

Bécs, június 5.

A közös hadtgyminiszter Ugron Gábor felhívására megígérte, hogy a székelyföldön nem sokára **katonai iskolát fog felállítani.**

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólapfajdos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Köszönet nyilvánítás.

Dr. Wettenstein József urnak azon odaadó szorgalmáért és kezeletéért, a melylyel négy hetts leányomat Margitot a biztos haláltól szíves volt megmenteni és újra életet adott egy két napig vonagló csecsemőnek.

Kelt Kolozsvárt, 1893. június 5-én.

Mély tisztelettel:

Béni István.

L. I. joghallgató f. hó 3-án déli 12 órakor az egyetemről a postáig vezető uton elvesztette **Indexét.** A becsületes megtaláló szolgálatát a kiadóhivatalnak.

Hirdetések.

Közlöny, 1893. június 5.

Sz. 870—1893.

517. (1—1)

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatokra bízott Kolozsvár szabad. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresült főpénztárnoki állás választás útján betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot hirdet.

Felhívom mindazokat, kik ezen 1500 ft fizetéssel és nyugdíjigénnyel egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 18. §-ában előírt minősítettségüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodvényaikat hozzám legkésőbb **folyó évi június hó 14-éig** nyújtsák be.

Megjegyzem, hogy a főpénztárnok a Kolozsvár város szervezési és ügyviteli szabályrendelete 323. §-a értelmében biztosítékul egy évi fizetése kétszeres összegének megfelelő értéket tartozik adni.

Kolozsvártt, 1893. évi június hó 3-án.

Gróf Beldi,
főispán.

Sz. 128—1893. v. h.

506. (1—1)

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közölni teszi, hogy a székesudvarhelyi kir. járásbíróságnak 1879—1893. polg. számu végzése által budapesti Kaufmann S. D. cégnek, képviselve Dr. Schwartz Vilmos ügyvéd által, farkaslaki Szentpéteri Károly ellen 133 ft 93 kr. törke és járuléki iránti ügyben, alperesnél Farkaslaka községben összesen 356 ft 50 kr-ra becsült következő javai, u. m.: két darab pejször 2 évet töltött kanca-csikó, egy vasas kerekű löszekér, egy pár hám, 65 és fél méter fehérített lenyol gyolcs és még 5-től 13. folyószámok alatti ingók, Farkaslakán, alperes üzlethelyiségében 1893. évi június hó 20-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverezésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételárán azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívom mindazokat, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés kezdeteig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár fölélegére fognak utasíthatni.

Jelenleg csak 50 ft törke és járuléki vannak hátra.

A székesudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Sz.-Udvarhelyt, 1893. évi május hó 31-én.

BIRÓ SÁNDOR s. k.,
kir. végrehajtó.

Egy előkelő származású leány,

ki a német és magyar nyelvet tökéletesen érti, s kezdő gyermekeket zongorázni is taníthat,

óhajt falun egy bonne állomást

szerény igények mellett

rögtön elfoglalni.

Czim: „B. J.” a kiadó-hivatalban.

510. (1—1)

KUTYAKEDVELŐK FIGYELMÉBE!

Egy 8 hónapos dögge

Kolozsvártt, felső-szén-utca 16.

szám alatt

jutányos árban eladó.

518. (1—1)

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
pénzügyi intézet a világon.

Biztosítási alapja

907 millió

frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
ALAPÍTOTT 1843.

Biztosít
emberéletetlegkülönbözőbb és leg-
előnyösebb

módszerek szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb felvilágo-
sítással szolgál az

Erdélyrészi aligazgatóság

Kolozsvártt, Belhid-utca 16. sz. alatt.

Sz. 316—1893.

513. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alólírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a b.-hunyadi kir. járásbíróság 431—1888. p. számu végzése által „Economus” hitelintézet javára Lung Onucz és társai hódosfalvi lakosok ellen 183 ft törke, ennek 1888. évi május hó 5. napjától számított 8 százalékos kamatai és eddig összesen 5 ft perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 380 ft-ra becsült: I. Lung Onuczál 2 tehén és 2 tulok. II. Laza Györgynél 2 bivaly-ökör és 2 tulokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek az 1887—1893. p. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Hódosfalván, a község házánál leendő eszközökre 1893. évi június hó 16-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladottnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Bánffy-Hunyadon, 1893. évi május hó 29. napján.

(H. P.)

CSUTAK JÁNOS s. k.,
kir. bírósági végrehajtó.Van szerencsém a helybeli és vidéki közönséggel tudatni,
hogy raktáromban

mindenfajta új kocsit kapható.

Ugyszintén elvállalok

mindennemű rugós és feszt kocsijavításokat.

SZILÁGYI JÓZSEF

Kolozsvártt, Bácsi-utca 3. szám alatt.

(a Benigni-palota mellett.)

506. (1—3)

ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐN.

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvizei Európa leghíresebb bálneológusai által az eddig elismert égvényes vasas savanyúvizek legelsőjének jelentetett ki,

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Füüdörvos: Dr. NAGY KÁLMÁN.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásúknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorfájás és a túlságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor és bélzavarokban, altesti vér-bőségben, vérgázásban, aranyérben, rászkór és kedélykórban, máj- és lépdegánatokban, az epe kivezető csőveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj s váltó-lázakból származott lépdegánoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hórszám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapothoz, a vesék és húgybolyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénykő-lerakódás s húgykő képződéseknél, a méh idült tömüléseinek, dagainál, fehérifolyás s rendetlen havadásánál, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény és csúzbajokban.

Az ásványvizet használatával kapcsolatosan ujonnan be-
rendezett meleg és hideg ásványvíz-fürdők, friss
kecsketej, savó, hidegvíz-gyógyfürdő, massage, svéd tornászati áll az
azt igénylők rendelkezésére.

Van gyógytar, távirat, posta. 600 szoba áll a közönség rendelkezésére, napi ár 50 krtól fennebb, melyek az igazgatóságtól bérelhetők ki. Az éttermekben nagyon jutányosan étkezhetni. — Szórakozásul vannak: parkok, erdei sétányok, olvasó-, zongora- és társalgó-termek, tornászati, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások, ugyisint egy első rangú cigány-zenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakás-
ban és gyógydíjmentességben részesülnek.

A bármely irányból jövő gyógyvendégek a földvári vas-
útállomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolságra eső Elő-
patakra magán- és társaskocsik szállítják a gyógyvendégeket;
társaskocsin, ha csak egy személy jelentkezik: 2 ft; két vagy
több utas személyenként 1 ft 30 kr; külön kocsi egy család
részére 3 ft szabad kézi podgyászszal; ellenben a vasuton
feladott podgyászért 50 krtól 30 kr., azon felül 50 kr. fizetendő.

Minden megkeresésére utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1893. évi május hó 15-én.

493. (2—20)

A fürdő-igazgatóság.

Zacherlin.

Zacherlin.

Kapható Kolozsvártt Misselbacher J. B., Gergely Ferencz, Könyv
Sándor, Pap Ernő, Kovács P. fia, Adler Samu, Barcsay Manó, Bojái
Sándor, Bokros Ádám, Boskovics József, Bréver János, Flóra Gyula,
Hirschfeld Sándor, Haraszthy Jenő, Havas Armin, Marnán Bogdán,
Moldován József, Papp Kristóf, Palóczy Lajos, Ifj. Vihor Gergely és Wolff
János uraknál Bánffy-Hunyadon Schweiger Ferd. J. Bakó és Sapke
és Veresné. M. Gy. Múzeumon Schulz Lajosnál. — Szamosújváron
Lengyel Ödön és László Kristófál, Tordán Kovács János Bernard és
Polányi Gajzágó Rob. Karácsony és Pitterich Velcs Samu és fia Soós
Károly és Schuster György uraknál. — Ezen kívül majdnem minden
nagyobb üzletben. 381. (4—12)